

Ders :71**Konu : İnsan İmtihanı Kazanabilir mi?**

İnsan, bütün varlıklardan üstün yaratılmıştır. İnsanın diğer varlıklardan üstün olmasının temelinde, Cenâb-ı Hakk'ın ona verdiği dört önemli meziyet bulunmaktadır. Bu meziyetler şunlardır:

1. Doğru ile Yanlışı
2. İyi ile Kötüyü
3. Faydalı ile Zararlıyı
4. Adâlet ile Zulmü

Bu meziyetler diğer varlıklarda yoktur. Bunun için insan, bu özellikleri ne derece sürat ve isabetle kullanabilirse, o insana; o derecede **akıllı** diyoruz. Eğer insan gibi mükemmel bir varlık yaratılmasaydı bu, Rabbimizin sonsuz **Kemal** sıfatına uygun düşmezdi.

Rabbimizin **kemal** sıfatıyla birlikte bir de **âdil** sıfatı vardır. İşte bundan dolayı, mahlûkâtın bir çeşidi olan insanoğluna, diğer mahlûklardan farklı olarak bu kıymetli özellikler emanet edilip verilince, adalet gereği insanoğlunun imtihan edilmesi gerekmiştir.

Nitekim, bir insanın, çok kıymetli ve paha biçilmez bir pırlantası olsa; bunu uzak bir yerdeki bir kimseye göndermesi gerekse; "Ahmet! Sandıkta bir taş var, al bunu falanca yerde filanca kimseye götür ver" diyemez. Taş, paha biçilmez değerde olduğu için, uzun uzun düşünür, araştırır, en uygun bir kimseyi bulur. Ona uzun uzun tembihatta bulunur: "Bu taş çok kıymetlidir, paha biçilmez kıymettedir. Bunun gözünün önünden ayırmayacaksın, yatarken yanına koyacaksın, üstündeki örtüyü açmayacaksın... vs." der. Eğer adam bu tenbihatlara dikkat eder, emaneti; gönderilmesi gereken yere sağlam olarak ulaştırırsa ona teşekkür edilir ve bir mükafât verilir. Yok eğer bütün bu tenbihata rağmen taşı kaybeder veya çaldırırsa, o zaman da o kimseye çok büyük bir ceza verilmesi zarûri olur. Çünkü adâlet bunu gerektirir.

Biz, bu dünya hayatına imtihan için geliyoruz. İmtihan oluyor ve gidiyoruz. Ömür, bize verilen en kıymetli hazine, yani emanettir. Onu, sahibine güzel amellerle götürmemiz gerekir. Cenâb-ı Hak:

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لِّهَا لِنَبْلُوهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا

"Biz, insanların hangisinin daha güzel amel edeceğini deneyelim diye yeryüzündeki her şeyi dünyanın kendine mahsus bir ziynet yaptık."¹ buyurmaktadır.

Cenâb-ı Hak, insanoğlunu, bu dünyada nasıl imtihan ediyor? "Kim iki metreden daha yüksek atlarsa, onu cennetime koyarım" veya "Kim 100 metreyi 15 saniyeden daha çabuk koşarsa onu cennete koyarım" diye mi imtihan ediyor? Haşa! Böyle bir imtihan çocukça bir imtihan olurdu. Eğer imtihan böyle yapılsaydı, hayvanların pek çoğu, insanlardan daha başarılı olur, cennete girmeye hak kazanırlardı.

Peki bu imtihan nasıl oluyor? Bu imtihan; insan, **iyi midir? Kötü müdür?** Esasına göre yapılmaktadır. Yani bu imtihan, en ulvi, en kıymetli, en yüksek bir gaye bakımından yapılmaktadır.

Peki iyi insan olmak nasıl mümkün olur?

¹ Kehf sûresi, 7-8. ayetler

Bir hadîs-i şerifte şöyle buyurulmaktadır:

خیر الناس من ینفع الناس

“İnsanların hayırlısı, insanlara faydası dokunandır.”²

İyilik, kendi kendine olmaz. Başkasına faydası dokunmakla olur. En büyük fayda, en büyük iyilik; bütün insanların iyiliği için çalışmaktır. Yani bütün insanların dünyada da, ahirette de mesut olmalarını istemek ve bu yolda bütün gücüyle gayret etmektir.

Bundan dolayı, İslâm dininin özü:

1. Hâlık'ı Ta'zim,

2. Bütün mahlûkâta, Allah'ın kulları oldukları için şefkattir.”

İslâm dininin temeli iyiliktir.. Sadece insanlara değil, bütün mahlukata şefkattir...Bütün nebatlara, hayvanlara, çevreye şefkat, İslâm dininin temelini oluşturur. Bunun için Kur'ân-ı Azimü's-Şan; “Bismillahirrahmanirrahim” ile başlıyor. Yani Cenâb-ı Hak'ın **Rahmân ve Rahîm** ismi şerifleriyle başlıyor. Rahmân demek; herkese, bütün mahlûkâta şefkatli olan, rahmetli olan, esirgeyen, bağışlayan demektir. Cenâb-ı Hak'ın sonsuz ismi şerifi vardır. Kur'an'da bunlardan 99 tanesi zikredilmiştir. Bunlara **“El-Esmâü'l-Hüsnâ”** denir. Bu mübârek isimlerin içerisinde başka sıfatların zikredilmeyip de Kur'an-ı Azimü's-Şan'a başlarken Rahman ve Rahîm isimleriyle başlanması, İslâm dininin temelini iyilik olduğunu, şefkat olduğunu, merhamet ve rahmet olduğunu göstermektedir.

Esasen İslâm kelimesi de, **“Silm”** kelimesinden gelmektedir. Mânâsı, iyilik, kardeşlik, barış, selamet, huzur demektir. Yine Hz. Muhammed (.s.a.v.), **“Rahmeten Lilâlemîn”** olarak gönderilmiştir. Sadece insanlar için değil, nebatlar, hayvanlar için değil, bütün âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Bütün bunlar, İslâm dininin temelini iyilik olduğunu ve yeryüzündeki bütün insanların saadeti için gönderildiğini açıkça göstermektedir.

Peki “insanların iyiliği ve saadeti nasıl gerçekleşir?” ki o yolda bütün gücümüzle çalışalım. İnsanlığın huzura erebilmesi için yeryüzünde:

- Yanlışın değil Doğrunun,**
- Kötülüğün değil İyiliğin,**
- Zararlının değil Faydalının,**
- Zülmün değil Adâletin hakim olması gerekir.**

Cenâb-ı Hak, insanlara bunları ayırdetme kaabiliyeti verdiği göre insanlar, iyi insan olabilmek için; yeryüzünde doğrunun, iyiliğin, faydalının, adâletin hakim olması; yanlışın, kötülüğün, zararlının ve zulmün kalkması için bütün güçleriyle çalışmakla sorumludurlar.

Peki, Hak olan, doğru olan, faydalı olan, âdil olan nedir?

İnsanlar, akıllarıyla bütün insanlığa huzur getirecek olan hak ve adâlet ölçülerini ortaya koyamazlar. Onun için Cenab-ı Hak; insanları, âdil sıfatından dolayı imtihan ederken, kendisinin **Rahmân ve Rahîm** sıfatlarından dolayı da, insanlara bu imtihanda muvaffak olabilmeleri için huzur yolunu ayrıca göstermiştir. Peygamberler aracılığıyla da din, yani İslâm bunun için gönderilmiştir. Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle buyurulmaktadır:

² Cami'ü's-Sağîr, Şerh-i Feyzü'l-Kadir, Hd. No: 4044

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا

“Ey Rabbimiz! Gerçek şu ki biz, ‘Rabbinize inanın!’ diye imana çağırın bir davetçiyi (peygamber’i, Kur’an’ı) işittik, hemen iman ettik...”³

Bu dünya uzunca bir yolun başı,
O mezar dediğin, bir sınıртаşı,
Ömür, iki günlük imân savaşı,
Her an bitebilir... farkında mısın?
(Cengiz Numanoğlu)

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

اَعْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: حَيَاتِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ
وَ صِحَّتِكَ قَبْلَ سَقَمِكَ وَ فَرَاحَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ
وَ شَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ وَ غِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ

“Beş şey gelmeden evvel beş şeyi ganimet bil:

1. Ölümünden önce hayatını,
2. hastalığından önce sıhhatini,
3. meşguliyetinden önce boş zamanını,
4. ihtiyarlığından önce gençliğini,
5. fakirliğinden önce zenginliğini.⁴

Yüce Allah Kıyâmet günü, insana malını nereden kazanıp nereye harcadığını, ilmî ile amel edip etmediğini, vücudunu hangi yolda ve nasıl eskitip yıprattığını, hayatını nerede tükettiğini, özellikle de gençliğini nerede ve ne şekilde geçirdiğini soracak ve onu hesaba çekecektir.

Hz. Ali (r.a) şöyle buyurur:

“Allah’ın yanında İnsanların hayırlısı ol! Nefsinin yanında insanların en şerlisi ol! İnsanların yanında onlardan biri ol!”

Hz. Osman (r.a.) ise şöyle buyurur:

“Dünyayı terk eden kimseyi Allah sever.⁵ Günahları terkedeni melekler sever. Müslüman kardeşlerinden kötü arzusunu kesen kimseyi Müslümanlar sever.”⁶

“Gizlenenlerin (günâhların) ortaya döküldüğü günde insan için ne bir güç, ne de bir yardımcı vardır.”⁷ buymaktadır.

Öyleyse gerçek mü’mine yakışan, her an Allah’ın gözetimi altında bulunduğunu düşünmek ve tüm insanlığın mutluluğu için çalışmak bu şekilde imtihanı kazanmaya çalışmaktır.

Bu konuda Mevlânâ Hz.leri şöyle demektedir:

³ Âl-i İmran sûresi, 193. âyet.

⁴ Râmuzü’l-Ehadis – C.1, Sh.75, Hd.No: 6

⁵ Dünyayı terketmekten maksat, Allah’ın haram kıldığı şeylerden uzak durmak, meşru ve mübah olanlarla uğraşırken Allah’ı unutmamaktır.

⁶ Münebbihât, İbn-i Hâcer el-Askalâni, sh.17,23

⁷ Tarık sûresi 9. âyet

“Eğer ömrünün nâmesini, yani amel defterini günâhla karartmışsan, ilk olarak yaptıklarına tevbe et. Eğer ömür geçip gittiyse, dalı budağı kuruduysa, kökü bu demdir. Onu tevbe suyu ile tazelenir. Bütün geçmişler bundan iyi olur. Geçen seneki zehir, tevbe ile şeker hâlini alır. Tevbe bineği ne acaip binektir ki, bir anda (sahibini) yerden göklere ulaştırır.”

Meydana gelen olaylar, çekilen sıkıntılar ve çileler, zülümler ve engellemeler karşısında görevini yaparak; “Allah ne takdir etmiş ise, o olur” diyerek teslim olmak kadar güzel bir şey yoktur.

Çünkü bir konuda işlerin lehte veya aleyhte gözükmesi, takdîrin önüne geçmez. Müslüman, imân, amel, sorumluluk doğrultusunda çalışmasına devam etmelidir.

İki günlük yol için, hemen sıvanır kollar;

Ve iğneden ipliğe, hazırlanır bavullar...

Bir yol var ki,...Hazırlık, düşünülmez nedense;

Musalla taşında, çalınırken davullar.

(Cengiz Numanoğlu)

Alınacak Dersler:

1. Müslüman,tüm insanlığın hayrı için çalışan kimsedir.
2. Müslüman, imân, amel, sorumluluk doğrultusunda çalışmasına devam etmelidir.
3. İnsanlığın huzur ve saadeti için: Yanlışın değil Doğrunun, Kötülüğün değil İyiliğin, Zararlının değil Faydalının, Zülmün değil Adâletin hakim olması gerekir.
4. Bunların hakim olması için bütün gücümüzle çalışmalı, dünya imtihanını kazanmaya gayret etmeliyiz.

Not: Bu hafta;

1. Bu dersi bir grup arkadaşımızla paylaşalım.
2. Peygamberimiz (s.a.v.)'in “İnsanların hayırlısı, insanlara faydalı olandır” hadisini metniyle birlikte ezberleyelim.